

A IX. Élelmiszertudományi és -Technológiai Világkongresszus résztvevőinek budapesti felhívása

1. Mi, az Élelmiszertudományi és Technológiai Egyesületek Nemzetközi Uniója 7. közgyűlésének résztvevőiként - a közös FAO/WHO Nemzetközi Táplálkozási Konferenciára (Róma, 1992), illetve annak Világélelmezési Felhívását alapul véve - elköteleztük magunkat az éhezés megszüntetése és a rosszul tápláltság minden formájának csökkentése iránt a világban. Minden ember alapvető jogaként ismerjük el, hogy táplálkozási szempontból megfelelő és biztonságos étellel jusson. Minden más szervezettel együttműködünk az egész emberiség táplálkozással összefüggő jólétének megteremtése érdekében egy békés, igazságos és környezetileg biztonságos világban. E törekvés jegyében hangsúlyozzuk az élelmiszertudomány és -technológia központi szerepét abban, hogy a világ növekvő népessége táplálkozási igényeinek kielégítéséhez szükséges biztonságos és egészséges élelmiszerek a kellő mennyiségben és választékban egész évben rendelkezésre álljanak.
2. A várható élettartam, a táplálkozási helyzet, valamint a felnőtt lakosság műveltsége terén végbement nem lebecsülhető világméretű javulás ellenére valamennyien a legnagyobb aggodalommal szemléljük azt a tényt, hogy mintegy 800 millió ember - a fejlődő országok össznépességének 20%-a - még a jelen időszakban sem jut elegendő étellel, amely fedezhetné a táplálkozási szempontból indokolt napi alapszükségletét.

Különös aggodalomra ad okot az 5 éven aluli rosszul táplált gyermekek nagy és egyre növekvő száma Afrika, Ázsia, Latin-Amerika és a Karibi-térség sok részén, illetve a világ más tájain. Ezen túlmenően 2 milliárd ember - főleg asszony és gyerek - szenved hiányt egy vagy több mikrotápanyagban: a jódhiány miatt továbbra is születnek szellemileg visszamaradott csecsemők; gyermekek vakulnak meg és pusztulnak el vitaminhiány következtében; igen sok nő és gyermek szenved a vashiánytól. A szennyezett étellel és ivóvíz következtében emberek százmillióit - elsősorban kisgyerekeket, terhes asszonyokat, időseket és immungyengeségben szenvedőket - támadják meg fertőző betegségek. A kiegyensúlyozatlan táplálkozással összefüggő krónikus, nem ragályos betegségek gyakran vezetnek idő előtti halálozáshoz. Mindent egybevetve: az említett megbetegedések következtében nagyon megemelkedtek az egészségügyi ellátás költségei és a gazdasági teljesítőképesség csökkenése is jelentős veszteségekkel jár. Tudatában vagyunk annak, hogy az élelmiszertudomány és -technológia alapvető jelentőségű a felsorolt problémák legtöbbjének megoldását illetően, különös tekintettel azokra, amelyek a helytelen táplálkozással, az élelmiszerek szennyezettségével, valamint a mikrotápanyagok hiányával vannak összefüggésben.

3. Elismerjük, hogy az éhezés és az alultápláltság legfőbb oka leginkább a fejletlenség következtében fellépő szegénység és nem kellő képzettségi szint. Ugyanakkor szinte minden társadalomban élnek szegény emberek, akik nem jutnak hozzá elegendő élelmiszerhez és megfelelő ivóvízhez, orvosi ellátáshoz és oktatáshoz, melyek nélkül természetesen egyáltalán nem lehetséges megoldani a megfelelő táplálkozást. Ezen problémák leküzdéséhez haladéktalanul hozzá kell látni a mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazatok alapját képező élelmiszertudomány és -technológia fejlesztéséhez elsősorban az alacsony nemzeti jövedelemmel rendelkező és élelmiszerhiánnyal küszködő országokban, mivel csak így lehetséges az élelmiszerkínálat és -választék bővítése, továbbá a munkaalkalmak és a helyi fejlesztési források létrehozása.
4. Az élelmezési problémák terén számos országban tapasztalható lassú előrehaladás rávilágít azon emberi és anyagi erőforrások, valamint intézményes kapacitások és a politikai elkötelezettség hiányára, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a táplálkozással összefüggő problémák jellegének, terjedelmének és okainak feltárásához, illetve a megoldásukhoz kívánatos összehangolt erőfeszítések megtételéhez. Az alultápláltságot okozó tényezők még világosabb feltárásához tudományos alap- és alkalmazott kutatásokra, valamint hatékonyabb élelmezésellenőrző rendszerekre van szükség. Meg kell találni az említett problémák megoldásának módját és eszközeit elsősorban a nők, a gyerekek és az idős emberek vonatkozásában. Meggyőződésünk, hogy az élelmiszertudomány és -technológia - karöltve a modern biotechnológiával - az alap- és alkalmazott tudományos kutatási programok nélkülözhetetlen háttéréül szolgálhat. Elismerjük továbbá saját felelősségünket az élelmiszertudománnyal és -technológiával kapcsolatos témák népszerűsítésének érdekében, mivel azok széleskörű megismerése és támogatottsága megkönnyíti a jelenlegi és az új technológiák előnyös alkalmazását és bevezetését.
5. Döntő fontosságú az asszonyok és a fiatal lányok joga a megfelelő táplálkozáshoz. Egészségügyi ellátásuk és oktatásuk feltétlenül javításra szorul. A nők számára lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy részt vehessenek a döntéshozatali folyamatban és fokozott mértékben lehessen beazolásuk az erőforrások ellenőrzésébe, mivel közzismert, hogy a világ nagy részén különösen fontos szerep hárul a nőkre az élelmiszerek termelésében, kezelésében és elkészítésében.
6. Tudomásul vesszük a világkereskedelem további liberalizálásának és kiszélesítésének szükségességét, melynek során a fejlődő országokban növekednie kell a devizakitermelésnek és a foglalkoztatottnak. Hangsúlyozzuk az élelmiszertudomány és -technológia fontos szerepét a szabványok, az útmutatók és a Codex Alimentarius Bizottság ajánlásainak megalapozásában, beleértve azok elfogadtatását is a nemzeti élelmezésügyi hatóságok által.

7. Kiemeljük az élelmiszertudomány és -technológia integráns szerepét a Nemzeti Élelmezésügyi Akciós Tervek elkészítésében, valamint a gazdaságfejlesztési programok kidolgozásában. Különösen fontosnak tartjuk a következő követelmények megvalósítását:
- az élelmiszerek biztonságának és minőségének további javítása;
 - a betakarítás előtti és utáni élelmiszerveszteségek csökkentése;
 - a hagyományos élelmiszertermelés és -feldolgozás eljárásainak alkalmazása és javítása;
 - a biotechnológia és más új technológiai eljárások előnyeinek hasznosítása;
 - az élelmiszerek összetételére vonatkozó ismeretek továbbfejlesztése és elterjesztése;
 - a belföldi és a nemzetközi élelmiszer-kereskedelem elősegítése;
 - specifikus tulajdonságokkal rendelkező élelmiszer-készítmények kifejlesztése;
 - hatékonyabb és környezetbarát élelmiszertermelés és -feldolgozás megvalósítása;
 - a táplálkozástudomány, az élelmiszertudomány és -technológia ismeretanyagának oktatása a képzés minden szintjén.
8. Támogatunk minden olyan aktív együttműködést a kormányok, a multilaterális, a bilaterális és a nem kormányzati szervek, továbbá az akadémiai testületek, a magánszektor, a közösségek és a magán-személyek között, amely a bőség közepette is fellépő éhínség és alultápláltság valamennyi szegyenletes formáját előidéző okainak gyors ütemű kiküszöbölésére irányul. Mi, akik IUFoST-testületként a világ 58 országának élelmiszertudósait és -technológusait képviseljük, kijelentjük, hogy teljes mértékben elkötelezettek vagyunk valamennyi partnerrel való együttműködés iránt a jelzett célok megvalósítása érdekében.
9. Tudatában vagyunk annak, hogy a világon élő emberek biztonságos és megfelelő élelmiszerekkel való ellátása csak akkor sikerülhet, ha a problémát a maga teljességében vizsgálva annak társadalmi, kulturális, politikai, közgazdasági és oktatási komponenseire is tekintettel vagyunk. Hangsúlyozzuk továbbá azt is, hogy a háztartások élelmiszerellátását biztosító megfelelő forrásokon túlmenően a fogyasztóknak - saját optimális táplálkozásuk és egészségük védelme érdekében - tisztában kell lenniük az élelmiszerbiztonság és a táplálkozástudomány alapfogalmaival.
10. Az emberi élet pénzben nem mérhető értékének messzemenő tiszteletben tartása, valamint minden ember biztonságos és táplálkozási szempontból megfelelő élelmiszerhez való jogának maximális elismerése mellett elfogadjuk ezen "Felhívást" és megerősítjük elkötelezettségünket, hogy élelmiszertudósokként és -technológusokként minden kivétel nélkül oltalmazzuk és elősegítsük az emberek optimális táplálkozását.